

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

1998

LWP

Siostra

GIZIŃSKA Irena
zam. Kogut

642/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — GRIWKA Irena
zam. Kogut
GUR/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

- I/1 – relacja właściwa —
- I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —
- I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

- III/1 – dot. rodziny relatora —
- III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —
- III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —
- III/5 – inne... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie —

II Materiały uzupełniające relacji

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
w I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można również sporządzić w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu, ale nie rozdzielać opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko / także panięskie z datą zmiany /, imiona

Jrew. Kogut z d. Grimska (zestawie 1946 r.)

2. Data i miejsce urodzenia / w przypadku wsi podać powiat /

16.08.1923 r. Białystok

3. Imiona rodziców, nazwisko panięskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej

Andrzej i Zofia z d. Kucielnik
Kucielnik i gosp. domowa

4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu

59-820 Leśna woj. Jel. Góro.

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie / nazwy szkół i lata ich ukończenia /

7 kl. szkoły powszechnej w 1937 r. w Wiercym.

2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem

Białystok

3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem / nauka, praca - jaka ??

Od lipca 1938 r. do października 1939 r. ekspedientka w sklepie
Od grudnia 1939 r. do czerwca 1941 r. w kucielnik w Białym

4. Przynależność do ZHP, PWK, PCK, Związek Młodzieży Wiejskiej, Sodalicia Mariańska

W szkole do S.C.K.

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna.

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji / jakiej ? /

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? / wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy /

Wymieszano z całą rodziną 20.06.1941r. do Altajskiego Kraju, miasto Gjuł-Tura pow. Brijek. Pracowałam w kucharce, w szewstwie, przy szparcie drewna, a ostatnio w fabryce - spółdzielni (produkcja dla wojska.)

2. Moja droga do wojska polskiego / mobilizacja, zaciąg ochotniczy /

MGr Ochotniczo, razem z siostrą Walentyną ✓

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania.

march 1943r. do października 1945r.

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

Dwa razy chorowałam na malarię. Z Pragi przemierzam mnie do Otrouch, do szpitala. Ze szpitala skierowano mnie do 3 p.p. do Głuch. Byłam tam 2 miesiące, następnie po moich staraniach zostałam wyznaczona do Bat. Kobiecego

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku

Landarmenit, służba matematyczna, i patrolowa.

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku / szkoły, kursy, itp. /

7. W jakich bitwach brała udział / miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy ? /

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /

Plutonowy, obecnie st. sierżant 12.10.1988.

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

Posiadam order

iii) Krzyż Grunwaldu, Złoty i brązowy zastugi, medal za Wotum, w Berlin, na Toku Chwały, Zastugi dla Bohra Sleska, za zastugi dla Wotum, Zastugi dla Ruchu Spółdzielczego; Medal za długoletnie

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

pozytywne osiągnięcia. Kilkanaście dyplomów w dziedzinie społecznej.

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne.

Objęłam gospodarstwo rolne 1946. Z siostrą przyjechałam do mnie rodzina. Rodzice byli u mnie do swojej śmierci. Gospodarzyłam z mężem do 1984. 38 lat pracy na roli. Gospodarstwo złożyliśmy na skarb państwa za 1000 zł. W między czasie udzielałam się w pracy społecznej, byłam 10 lat kustoszem i kuratorem w sędzi, kilka lat w spółdzielni "Sam. Chłopski" w kadzie nadzorczej, w kole gospodyń wiejskich, jak również do chwili obecnej w Zarządzie kole. Z.B.W.D. w Płaterowie. W tym czasie wojskowej byłam, że byłam odporna i zachęcałam na pracę, jak również życie.

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska.

Urodzona i wychowana w mieście nie miałam pracy na roli. Po objęciu gospodarstwa musiałam uczyć się rolniczo. Było mi bardzo ciężko, ale stopniowo nadrobiłam się do tej pracy i myślę że dobrze jeśli przepracowałam 38 lat.

3. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa /

Emerytura - z rolnictwa i II grupa inwalidztwa i renta inwalidy wojennego III grupa

4. Obecny stan zdrowia

Obecny stan zdrowia jest zły. Jestem porażona sercem, po dwóch operacjach i po kruszeniu kamieniem w nerce. Od dawna cierpię na reumatyzm.

5. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzystała

Z leczenia szpitalnego.
Ambulatocyjnie.

6. Czy była represjonowana po wojnie / sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data, miejsce /

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególniejsze sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

MGR Moja rodzina składała się z rodziców i 3 braci, ja z siostrą byłam w Sam. Bat. Kobiecym, dwóje braci służyło w Polskim mieście, a jeden majster był w zachodzie. Rodzice, siostra i dwóje braci nie żyje. Ojciec z siostrą mieli specjalizację. Mój mąż w latach 60-tych był posłem do Sejm. Mam 2 córki i syna. Majster córka jest magistratem prawa, obecnie pracuje w Urzędzie miasta z wydziałem sędziów, długo ma sędzię w hotelu, nie pamiętam imienia, jest boguckim w "Polmie", syn Pożądane załączenie: studium rolnicze jest literaturą.

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego.
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji.

- Posyłam 3 zdjęcia:
1. Mój
  2. Ja z siostrą Małą
  3. Z koleżankami z andeł maevi

Czytelny podpis

Irena Kogut

Data 8 maj 1997r.

ANKIETA PERSONALNA

1. Nazwisko i imię..... *Kogut Irena*
 2. Imiona rodziców:..... *Andrzej, Zofia*
 3. Nazwisko panięskie..... *Gizimsko*
 4. Data i miejsce urodzenia... *16.08.1923r. Białystok*

5. Aktualne miejsce zamieszkania.....
 ulica, nr domu (miejscowość)
59-820 Lesna maj. Jelenia Góra
 kod pocztowy, województwo

6. Posiadany stopień wojskowy..... *meriant*
 7. Stan rodzinny/mężatka, panna, wdowa itp/... *meżatka*
 8. Wykształcenie-tytuł naukowy..... *7 kl. szkoły polsk.*

9. Opisać przebieg służby wojskowej, datę powołania, do jakiej
 Jednostki, zajmowane funkcje w czasie działań wojennych, datę
 zwolnienia
*Zmobilizowana 15.08.1943r. w. kraj. Arm. ZSSR.
 Trybicko na ob. Samochodowego Batalionu
 Łobkiewicza im. E. Flaketa i kompania strzelecka
 most, pułk w plutonie zwiadowym. Zastępca
 dowódcy plutonu do spraw politycznych.
 Zdemobilizowana w październiku 1945r.
 w Warszawie.*

10. Opisać pracę zawodową od 1939r. do chwili obecnej, własne gospodarstwo, zajmowane stanowisko itp
*Pracownikiem jako ekspedientka do 1939r.
 potem w urzędzie. Służba 1940-41 w Białymostku
 w Urzędzie Politycznym. W czasie mobilizacji
 objęta gospodarstwem w Grabinie. Obecnie emerytura
 do 1980.*

11. Wymienić funkcje w pracy społecznej po zwolnieniu z wojska do
 chwili obecnej:
*W latach 1966-76 jako przewodnicząca i kierownik
 w Towarzystwie Dzieci w Lubaniu, miejscowości
 w Samotnym Związku Samopomocy Chłopskiej
 w radzie nadzorczej w Lubaniu i w radzie
 nadzorczej w Górnym Spółdzielni w Lesnej
 w latach 1970-82r.*

12. Wymienić ważniejsze posiadane odznaczenia państwowe i wojskowe:

Krzyż Goussardu III kl. Litwy, ~~Pracowny~~ Krzyż Zasługi
Medale za Waleczność Berlin, W. Polu Chwały, Litwa, odznaka
Zasłużony dla Belarys Słodka, odznaka, Zasłużony dla Litwy, odznaka
odznaka Honoru Jed. Wojsk.

13. Podać wysokość posiadanej emerytury-renty/rawalidzkiej, wyjątkowej/
Emerytura volniera 8.450 zł

14. Określić warunki mieszkaniowe, socjalno-bytowe /ilość izb/
1 pokojowa + kuchnia

15. Jeśli Koleżanka posiada ciekawe wydarzenia z okresu wojny w czasie walk, z całego okresu powojennego do chwili obecnej, krótko opisać
Można dołączyć oddzielną relację jako załącznik do ankiety.

16. W miesiącu wrześniu 1985r. planowany jest III Ogólnopolski Zlot Platerówek w Platerówce. Czy Koleżanka pragnie wziąć w nim udział
Tak

17. Opisać inne uwagi wydarzenia warte uwzględnienia w opracowywanej książce o Platerówkach. Można dołączyć oddzielną relację jako załącznik

18. Ilość dzieci, ich imiona i nazwiska, jakie posiadają zawody, co robią, zajmowane przez nich funkcje w zakładach pracy i instytucjach
Na temat ten można dołączyć oddzielną relację do ankiety. Mogą również złożyć krótką relację dzieci - wykazując, że ich pozycja społeczna i zawodowa jest wynikiem ~~ich~~ pracy wychowawczej matki ojca
Podać nazwy zakł. pracy.

Elżbieta Leveche, mylnik techniczny, pracuje w Alkardie
Wiaro, Zgorzelec, jako kierownik mylni. Zatrudnienie i finansowanie
Wanek, Finke mylnik techniczny, pracuje w Alkardzie, Belarys, Litwa
Jerzy, Kogut mylnik techniczny, pracuje w T.R.D.

Uwaga: do ankiety załączam zdjęcie jak do dow. osobistego oraz inne zdjęcia. Razem sztuk 9

Data... 10.1.1985r.

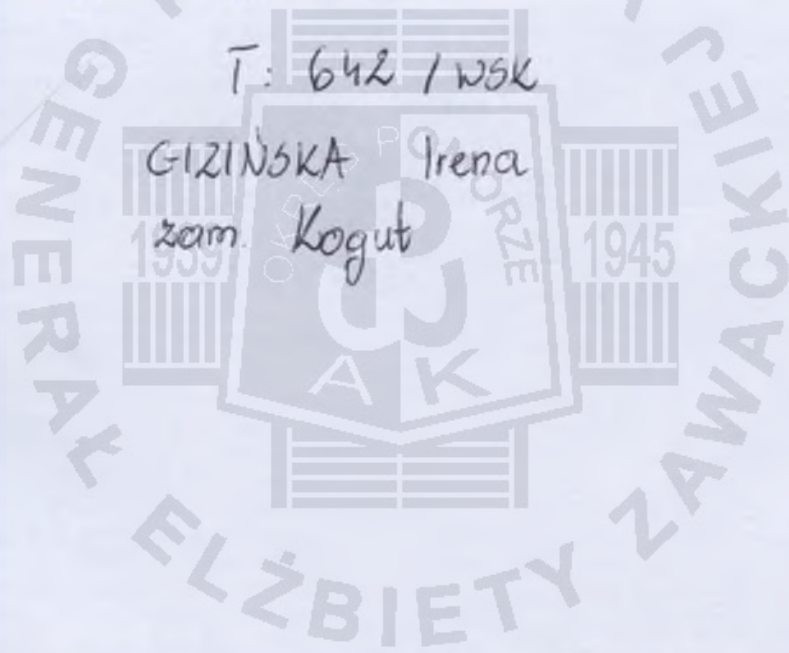
podpis wypełniającej ankietę

V. Wypisy ze źródeł

T: 642 / WSK

GIZIŃSKA Irena
zam. Kogut

i

T 642 / WSK

ZSRR-LWP

KOGUT Irena
z d. Gizińska

Praca zbiorowa pod red. E. Syzdek
Platerówki. Wyd. Ossolineum 1988,
Wrocław str. 237.

1/9 I. Król. / 87

2

T 642

ZSKR - LRP

Zd. Gizińska Jwena
Zau Kogut

Zwddto:

Ks. S. Drewniecha: Sztyśmy

Zmed Okie, Mawnowo

wyd MON 1965r 5288

Skrol' 97

1
3 fot
brak

T 642 / w sk

ZSRR-LMP

Zam. KOGUT Irena

s. d. GIZINSKA Irena

Zródło informacji:

Relacja własna autorki

ankieta personalna

Złożono : korespondencja

Archiwum Pomorskie AK

87-100 Toruń ul. Garbary

Wielkie 2

1/9

skł. 99

i

3 fot

T 642

ZSRR-LWP

Zam. KOGUT Irena
z d. GIZINSKA Irena

Zródło informacji:

Relacja własna autorki

Złożono :

Archiwum Pomorskie AK
87-100 Toruń ul. Garbary Wielkie 2

Skw. 97

GIZIŃSKA Irena
zam. Kogut

Firma Handlowo - Usługowa
„DIADA”
86-200 Chelmno-Grubno
Tel. 86 - 28 - 48